

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано та розглянуто пріоритетні напрямки розвитку сільської місцевості за рахунок впровадження зеленого туризму, як одного із найактуальніших метод розвитку місцевості. Наведено один із перших прикладів перспективної діяльності зеленого туризму в сільській місцевості.

Ключові слова: зелений туризм, сільське населення, відпочинок, розвиток.

Abstract

The priority directions of rural development due to the introduction of green tourism as one of the most relevant methods of local development are analyzed and considered. One of the first examples of perspective activity of green tourism in a countryside is resulted.

Keywords: green tourism, rural population, recreation, development.

Вступ

На сьогоднішній день в світі із пришвидшеним темпом розвитку індустріалізації та промисловості, що не втішно впливає на стан екології, як ніколи актуальні дослідження науковців щодо раціонального використання природних ресурсів. Окрім їх традиційного використання, вагомого значення набуває рекреаційне використання, яке включає в себе: відпочинок, туризм, лікувально-оздоровчі заходи, а також робиться великий акцент на природоохоронну діяльність. Природні рекреаційні ресурси відіграють важливу роль в процесі суспільного виробництва для задоволення культурних, матеріальних, естетичних та інших інтересів суспільства.

Наявність природних рекреаційних ресурсів впливає на розвиток усіх сфер життя тої місцевості, де вони зосереджені та країни в цілому. Одним із напрямків використання ресурсів є сільський зелений туризм, який останнім часом стає не менш важливим напрямком розвитку сільської місцевості. За рахунок туризму прискорюються темпи індустріалізації, підвищується рівень життєзабезпеченості населення, зменшується рівень безробіття та міграції, відроджується та популяризується культурно-історична спадщина, народні ремесла та промисли, які притаманні країні.

Тому постає вирішення питання у розвитку сільського зеленого туризму, що дасть змогу Україні покращити екологічну ситуацію, зменшивши шкідливий вплив агротуристичного бізнесу на природні ресурси, привчити людей до екологічного туризму, що покращить фізичний, емоційний стан та їх здоров'я загалом, популяризує українську культуру та історію серед населення, а також дасть можливість покращити економічний стан за допомогою конкурентоспроможності цього виду туризму на всесвітньому ринку [1].

Основна частина

В останні роки в Україні спостерігається загострення питання охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я у зв'язку із різким погіршенням екологічного становища. На державному рівні ці проблеми постійно обговорюються та приймаються рішення щодо рекультивации земель, встановлення очисних споруд водних ресурсів, розроблення рішень щодо зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу. Не рідко проблема охорони природи та здоров'я об'єднуються разом із питанням щодо розвитку зеленого туризму.

Туристична галузь в Україні – п'ята за значенням складова частина поповнення бюджету країни, що говорить про те, що цей напрям розвитку є перспективним. В Україні для туризму є велика низка

передумов, таких як наприклад: велика кількість різновидностей флори та фауни, миловидні краєвиди, природні та культурно-історичні рекреаційні ресурси, колоритна культурна спадщина держави, сприятливий клімат, наявність річок, лісів, озер, морів, каньйонів, вигідне географічне розташування, так як Україна є центром Європи. Зелений сільський туризм сприяє розвитку в екологічній, соціальній та економічній сфері сільських місцевостей.

Сільський зелений вид туризму зародився в Європі. На початку 18-го століття в Швейцарії та на території Франції у гірських місцевостях з'явилися перші будиночки гостьового типу для зупинки експедиторів. В другій половині 20-го століття сільський туризм набрав обертів більш глобально в різних куточках світу. Це зумовлено втратою сільського господарства своїх позицій. За таких обставин зелений сільський туризм стає однією із форм альтернативного використання природних ресурсів сільських місцевостей та поштовхом до підтримки рівня життя селян. В нашій країні такий вид туризму почав з'являтися в 19-20 столітті і був актуальний серед молоді. з 1960-х років почали з'являтися такі туристично-оздоровчі комплекси, як Моршин, Свалява та Трускавець.

Такий вид туризму, як зелений туризм, слід розглядати як комплексну галузь, яка представляє собою сектор на ринку вітчизняного та закордонного туризму, чіпляє різні види підприємницької діяльності, наявність різноманітних послуг, пов'язаних із місцевими рекреаційними ресурсами. Розвиток сільського зеленого туризму передбачає також ряд проблем: економічні, екологічні, соціальні[2].

Дослідження стану та розвитку сільського зеленого туризму висвітлювались в наукових роботах таких вчених, як: В. Россоха, М. Плотніков, С. Кузик, М. Рутинський, М. Костриця, Л. Івашина та ін.

Одним із пріоритетних шляхів розвитку села є активізація сільського населення через те, що гострою проблемою багатьох сіл є зростаючий надлишок робочої сили. Враховуючи відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць у сільській місцевості України, на загальнодержавному рівні більше уваги варто приділяти тим галузям, які не потребують для свого розвитку великих коштів. До таких галузей належить сільський туризм, який варто впроваджувати з врахуванням сучасних умов розвитку держави.

Сільський зелений туризм відіграє важливу роль не тільки в організації дозвілля та відпочинку, але й може бути досить конкурентоспроможною серед інших сфер туризму.

Сільський зелений туризм сприяє економічному розвитку та процвітання країни, вирішуючи ряд питань пов'язаних з:

- збільшенням робочих місць у селах
- створенням/покращенням благоустрою садиб та сіл в цілому, розвиток інфраструктури сільської місцевості
- збільшенням доходів при невисоких затратах, та підвищенням рівня життя населення за рахунок збільшення розміру середньої заробітної плати
- можливістю реалізувати місцеву продукцію та продукцію народного промислу туристам
- організацією та стимулюванням щодо охорони місцевих історичних пам'яток, збереження місцевих традицій, культури, фольклору, народних промислів;
- підвищення культурного, соціального та освітнього рівня сільського населення тощо [3].

Варто відзначити, що позитивний соціально-економічний вплив сільського зеленого туризму гальмується за рахунок не сприйняття селянами цього виду туризму через його новизну. Вирішення такої проблеми потребує підтримки з боку державної влади та громадськості. Сільський туризм існує за рахунок використання природних, культурно-історичних рекреаційних ресурсів та особливостей даної місцевості.

Одним із перших прикладів перспективної діяльності сільського туризму продемонстрували Сполучені штати Америки та Великобританія на початку 20-го століття із концепцією «Bed&Breakfast», що перекладається як «Нічліг та сніданок». Такий вид туризму передбачає фермерські та гостьові будиночки, що надають спальне місце та сніданок вранці. Такий від нічлігу має зазвичай від 3 до 5 зірок та комфортний мінімум послуг. Однак більшість таких готелів не мають взагалі ніякого статусу. На сьогоднішній день, система «V&V» передбачає тимчасовий вид проживання в міських або заміських будинках, де сніданок входить у вартість за одну ніч. Кімната в такому будинку не обладнана телевизором та без окремої ванної кімнати, туалет та душові являється загальними. Управління такого готелю завжди ведеться господарем будинку або членами сім'ї. Зазвичай відпочиваючим пропонується безліч додаткових послуг, як наприклад екскурсії по місцевості, навчання народним ремеслам, традиціям та обрядам, проведення майстер класів із

приготування народних страв, вишивки, гончарства та багато іншого. В більшому випадку такий вид туризму має сезонний характер через особливості місцевостей в дану пору року.

З опису такого виду туризму, видно, що зі своєю колоритною спадщиною та усіма ресурсами, як природними, так і культурними, історичними, гастрономічними, Україна має усі можливості у напрямку «B&B», що дасть змогу вийти на ще вищий рівень туристичної діяльності на іноземному ринку.

На сьогоднішній день усі організації сільського туризму країн ЄС об'єднані в «Європейську федерацію сільського та фермерського туризму», що сприяє розвитку напрямку зеленого туризму та розвиває попит серед інвесторів.

В Україні, починаючи з 1999 року, почала діяти та розвиватись ГО «Спілка сільського зеленого туризму України», яка спрямована на об'єднання господарів садиб та туристів найпотужніших комунікаційних та маркетингових платформах, створення привабливої та якісної альтернативи туристам при виборі відпочинку у вигляді сільського зеленого туризму і допомогти господарям садиб досягти сталого розвитку [4].

.....

Висновки

Таким чином, зелений сільський туризм – новий напрям діяльності і досліджень, де є тісна взаємодія напрямків як економічного, так і неекономічного характеру, як світового, так і національного рівнів. Цей вид туризму дасть змогу підвищити рівень життєзабезпечення населення та розвинути інфраструктуру сільської місцевості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Костриця М. М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика : монографія / М.М. Костриця. - Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
2. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В.І. Биркович / Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2011. – № 1(6). – С. 138–143.
3. Гук Н.А. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні / Н.А. Гук // Культура народів Причорномор'я. - 2005. - № 59. - С. 99-100
4. Талалай В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні /В.В. Талалай. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації та науковий потенціал світу». – Вінниця: Видавництво друкарня «Діло». – 2015. – С.18-20.

Вознюк Катерина Андріївна — студентка групи БМ-19м, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kateinaavoznyuk@gmail.com

Риднюк Світлана Володимирівна — кандидат технічних наук, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com

Vozniuk Kateryna - student of BM-19m group, Faculty of Construction, Heat Engineering and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kateinaavoznyuk@gmail.com

Svitlana Ryndiuk - PhD, senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, e-mail: rundyksv@gmail.com